

TORONTÁL

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Bečkerek, Obilteva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre 300 D Negyedévre 75 D Félévre 150 D Havonta 25 D	

Vinczehidy Ernő.

Az ő nevét írjuk ma e lap homlokára, mert mulasztást követne el a krónikás, ha fel nem jegyezné, hogy e város egyik legértékesebb, legtartalmasabb és legjellemesebb embere hagyja el körünket.

Innen-onnan három évtizede lesz annak, hogy dr. Vinczehidy Ernő tanulmányai elvégzése után Bečkerekre került. Mint egy köztisztelőben álló gazdag patricius-család sarja, kit szülei a leggodosabb európai nevelésben részesítettek, a közigazgatás terén keresett elhelyezkedést. A fiatal gyakornokból csakhamar aljegyző, majd tiszteletbeli főjegyző lett s mikor 1901-ben megüresedett a főjegyzői állás, a fiatal ember a hatalmasok akarata ellenére is beadta pályázatát s a vármegye közönsége neki adott igazat, amennyiben a többség a hivatalos jelölttel szemben, megválasztotta a vármegye főjegyzőjének. Nem is volt oka megbánni ezt az elhatározását, mert a fiatal főjegyző hamarosan tanujelét adta annak, hogy rátermettségét összemérheti legkiválóbb elődjével is. Hogy az európai látókörű Vinczehidyből nem lett szőrszálhasogató bürokrata, alig szorul magyarázatra. Annál nagyobb elismerést kellett mindannyiszor, ha a megyét tollal vagy szóval kellett képviselnie. Ki ne emlékezne vissza élvezettel azokra a francia iskolára valló világos okfejtésű, alakban és tartalomban egyaránt fényes beszédekre, amelyekkel Vinczehidy Ernő egy-egy ünnepi alkalommal zajos tetszésre ragadtatta hallgatóit? S ki ne olvasta volna el kedvtelve az ő mesteri tollal koncipiált feliratait, amikor ő fejtette ki a vármegye közönségének állásfoglalását fontos országos vagy helyi ügyekben. Ünnepi voltak ezek a megye közönségének s hogy az elismerés nem maradt el, láthatjuk abból, hogy a legközelebbi választáson már egyhangú választással, közfelkiáltással tartották meg a főjegyzői székben.

Pedig nem kereste a népszerűséget, sőt mintha nem is akart volna soha az a bizonyos vidéki közkevélt dignitárius lenni.

Zárkozott, kissé hideg természet, beszédeiben, modorában és külsejében inkább angol gentlemanra emlékeztet, mint lateinerre. Emersonról, Amerika legnagyobb gondolkodójáról mondták, hogy görögül gondolkozó fejet hord yankee-válán. Vinczehidyről hasonlót lehetne mondani, azzal a különbséggel, hogy franciául gondolkozó fejet visel angolnak látszó testén. De azért nagy volt a szó legjobb értelmében,

hiszen anyanyelvét, azonkívül, hogy tökéletesen bírja a franciát, angolt, németet, szerbet, mesterként kezelte szóban és írásban. Hogy fájának és nyelvének szeretete Vinczehidy Ernőnél nem volt egyértelmű, más népek kulturájának lenézésével, talán nem is kellene emlitenem. Pótlott vidéken nőtt fel s azért mert magyarnak vallotta magát, (később is, mikor sok hangos hazafi oportunitásból elnémult) sohasem használta fel tehetségét az olesó népszerűség megszerzésére, a nemzetiségi ellentétek szítására, a gyűlölség terjesztésére. Európai ember volt ebben a kérdésben is a szó legjobb értelmében.

Vinczehidy Ernő azonban nem elégedett meg azzal, hogy a vármegye tanácskozásának és elhatározásainak ragyogó tollu tolmácsolója legyen. Az ő széles látóköre, nagy olvasottsága, enciklopedikus műveltsége, nagy közigazgatási tudása, melyet külföldi utazásai alkalmával még kifejlesztett, érvényesülést keresett és talált a vármegye határára is, hiszen előkelő szerepet játszott s nem egyszer feltűnést keltett felszólalásaival a megyei tisztviselők országos gyűlésein, de főképpen Bečkerek társadalmi életében. Hosszu éveken át állt a Kulturgylet élén s nem kimélt sem időt, sem anyagi áldozatot, hogy az ország legkiválóbb elméit, írókat és művészeket lecsalogasson, hogy ennek a meglepő sok intelligenciában bővelkedő városnak a kulturigényeit kielégítse. Ha Bečkereken sokkal több kiváló író szolt a közönséghez, — csak hamarosan jegyezzük fel Rákosi Jenő, Ábrányi Emil, Ambrus Zoltán neveit a sok közül — ha itt a legkiválóbb énekesek és énekesnők szereztek nekünk lelki gyönyörűséget, ha sivár szellemi életünket egy-egy tudással és izléssel rendezett képzőművészeti kiállítás, vagy az ő vezetése alatt szervezett sportünnepélyek szakították meg, ezt Vinczehidy Ernőnek köszönjük elsősorban. S szellemi központtá tudta tenni a házat is, ahol olyan kiváló segítőtársa volt, mint nagyműveltségű neje.

Ezt a kulturmunkát akkor is folytatta nehéz viszonyok között, mikor állásától megvált. Ő, aki bejárta egész Európát, a művelt ember nyitott szemével, azt a várost, amelyben élete legszebb éveit töltötte el, a nyugati műveltség olyan fokára akarta emelni, amilyent csak megenged a földrajzi helyzet és az anyagi viszonyok. Nem ő rajta mult, hogy több eredményt nem ért el.

De mi hálával és elismeréssel jegyezzük fel az ő nemes törekvéseit s mindannyiunknak, akiknek alkal-

munk volt Vinczehidy Ernő közlebről ismerhetni — s ezek közzé tartozik a jelen sorok szerény írója is — kedves emlékeink közzé tartozik visszagondolni azokra az órákra, amiket ezzel az okos, művelt s jellemes emberrel töltöttünk.

Igaz fájdalommal látjuk innen távozni. De, ha visszagondolunk arra, mennyi kitartással, mennyi lelkesedéssel, mennyi agilitással, melyet az ő tartózkodó, hidegnek látszó modora mellett fel sem tételeztünk volna, szolgálta ideáljait, bizunk benne, hogy az ő utódjait Vinczehidy munkássága, nemes törekvése és a

legjobb elismerése lelkesíteni és buzdítani fogja, mert maguk előtt fogják látni ennek aminden tekintetben kiváló férfinak mindenkor követendő példáját.

Sok-sok ember kívánja Vinczehidy Ernőnek, mikor harminc évi munkássága után körünkől távozik, hogy a Gondviselés vezérleje szerencsével további utjain. S nemcsak azok, akik bucsuzáskor, sokan talán utolsó kézzorítást váltanak vele, de azok is, akik csak a távolból gondolhatnak rá szeretettel és megbecsüléssel, mindenha hálás elismeréssel fogják említeni Vinczehidy Ernő nevét. — r.

Koncentrációs kabinet vagy választási kormány?

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, okt. 19.

A mai nap legnagyobb eseménye, hogy délután háromnegyed kettőkor Jovanovity Ljuba mandátumot kapott a királytól egy koncentrációs kormány megalakítására.

Ma reggel kilenc óratól egészen déli egy óráig szakadatlanul folyt a tárgyalások a parlamenti pártok vezetői között. A tárgyaláson résztvettek Davidovity Ljuba, Jovanovity Ljuba, Korosec Antun, Spaho Mehmed, Gyurisity Márko és Macsek dr. A tárgyalás résztvevői végül egy háromtagú delegációt küldtek az udvarba, amely a királyt a tárgyalások eredményéről informálja. A küldöttség tagjai Jovanovity Ljuba, Davidovity Ljuba és Gyurisity Marko egy órákor megjelentek az udvarban és közölték a királlyal a parlamenti pártvezérek tanácskozásainak eredményét.

A jelentés megtétele után elsőnek Gyurisity távozott el az udvarból, majd Davidovity Ljuba, végül háromnegyed kettőkor Jovanovity Ljuba hagyta el az udvart a koncentrációs kormány megalakításáról szóló mandátummal.

Jovanovity egyenesen a miniszterelnökségre ment, ahol hosszú ideig tanácskozott Davidovity volt miniszterelnökkel egy koncentrációs kormány megalakításáról. A tárgyalások folyamán kijelentette Davidovity, hogy a koncentráció megalakítása lehetetlen. Azonban még egyszer fog tárgyalni a blokk vezető embereivel, akiknek felfogásától teszi függővé a végleges választást.

Jovanovity délután 4 órákor újra az udvarba ment, hogy tárgyalásának eredményéről jelentést tegyen a királynak. Mikor Jovanovity másodsor hagyta el az udvart, akkor

jól informáltak véleménye szerint már nem koncentrációs kormányra volt megbízatása, hanem választási kormány összeállítására kapott szabad kezét.

Délután öt óratól hat óráig Davidovity a királyi udvarban jelent meg kihallgatáson. Hat óra után a demokrata-klubban ülés volt, amelyen résztvett Macsek dr. és Predavec dr. is. A demokrata-klub ezen az ülésén végleg elvetette egy olyan koncentrációs kormányban való részvétel tervét, amelynek élén Jovanovity Ljuba áll.

Jovanovity ugyanis egy olyan koncentrációs kormányt akart alakítani, amelyben Pribisevityék is bent lettek volna és Radiesék csak abban az esetben, ha komoly garanciat adnak arra nézve, hogy a törvényes mai helyzetet elismerik.

A demokrata-klub kijelenti, hogy Radiesék felvételét a koncentrációba minden feltétel nélkül követeli, de a Pribisevity-frakcióval való együttműködés számára lehetetlen.

A demokrata-klub a délutáni folyamán különben egy kommunikét is adott ki, amelyben feltárja a helyzetet, hogy miért nem lehetett a radikálisokkal megegyezni.

A kommuniké szerint a radikális-párt nem akar megegyezést a horvátokkal.

Ebből látni — fejezi be a kommuniké — hogy a radikális-párt és a blokk között oly elvi differenciák vannak, amelyeket nem lehet áthidalni.

A délutáni folyamán Hadzsity volt hadügyminiszter is kihallgatáson volt az udvarban.

A tárgyalások a radikálisok és a blokk között szakadatlanul tartottak este 8 óratól reggel 3 óráig,

anélkül azonban, hogy valamilyen megegyezés jöhetett volna létre, mintán sem a radikális-párt nem volt hajlandó lemondani arról a feltételéről, hogy a horvátok előre jelentsék ki, hogy elfogadják a mai legális rendet, sem a parlamenti többséget képező blokk nem engedett azon feltételéből, hogy Radicsékat minden előleges feltétel nélkül be kell venni a kormányba.

A tárgyalások egyhuzamban folytak, mert a szkupstina ma összeül és a kormánynak erre az időpontra meg kell alakulnia.

Ejfel után széledni kezdtek a klubokból a képviselők.

Két órákor hajnalban pedig Trifunovity Misa radikális képviselő az udvarba ment, ahol jelentést tett a királynak a tárgyalások menetéről.

Trifunovity után Jovanovity Ljuba jelent még kihallgatáson, aki az audiencia után azt mondotta hirlapíróknak, hogy

a tárgyalások még mindig folyamatban vannak és a szkupstina ülése tíz órákor fog kezdődni, a klubok tárgyalásai pedig reggel 8 órákor, hogy a szkupstina összeülései megtörténhessék a döntés.

Jól informált helyről jelentik, hogy ha a blokk nem fog engedni álláspontjából, úgy

egy homogén radikális választási kormány mutatkozik be már a szkupstinának.

Kicsérlik a francia külügy képviselőket.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, okt. 19.

Heriot tíz nagykövetség közül kicsérélteti a londoni, washingtoni, római, berni, madridi nagyköveteket. A brüsszeli és berlini egyelőre megmaradnak.

A sajtó azt lanszírozza, hogy Moszkvába Herbett, a Temps volt külpolitikusa kerül.

Az Egyedi-család tagjai nem tudtak előre a gyilkosságról.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Sopron, okt. 19.

Az Egyedi-ügy vizsgálóbírója az Egyedi-család tagjainak a gyilkossággal szembeni magatartásával foglalkozott. A vizsgálat befejeztével a vizsgálóbíró a következő határozatot hirdette ki.

Egyediné mindaddig támogatta Fröreichet, amíg bevallotta, hogy ő követte el a gyilkosságot. Akkor elfordult Frörichtől és tettét közzétesse, aljas gyilkosságnak nevezte.

Vukné Egyedi Mariska hasonló módon cselekedett.

Elisherné Egyedi Margit a legzárkózottabb. Róla mendemondák sem keringenek. Gyanus megjegyzését, amelyet ügyvédjének a telefonba mondott, aki tudatta vele, hogy Fröreich bevallotta a gyilkosságot elkövetését: Előre tudtam! igazgatóságával lehet magyarázni.

Végül Fröreichné kapkodó viselkedése érthető és lelki állapotával megmagyarázható, hiszen férjéről és apjáról volt szó.

A Magyar-Párt megalakulása Muzslyán.

Impozáns volt az alakulógyűlés lefolyása.

— A „Torontál” kiküldött munkatársától. —

Muzslya, okt. 20.

Nagy napja volt tegnap a szomszédos szinmagyar Muzslya községnek, mely bizonyára sokáig élénken emlékeztében marad mindenkinek, aki ott állta körül a Magyar-Párt helyi szervezetének bölcsőjét. Ezen a napon keltette ugyanis életre a magyarság akarata és szeretete az országos magyar tábor muzslyai alakulatát egy maroknyi, de egy nyelvű, egyérszerű embercsoportot, mely egy táborba tömörítve egy és ugyanazon programmal akarja megindítani a magyar küzdelmet a teljes egyenjogúsításért, az alkotmány szellemének a gyakorlati életben való érvényesítéséért.

A Magyar-Párt muzslyai szervezetének megalakulását nem előzte meg nagyhangú reklám és kortések munkája. A községi kisdobos közölte csak a magyarokkal, hogy a magyarok pártjának helyi szervezete délután tartja első ülését és mégis a lakosság megértette a hívó szót, átértette annak jelentőségét, szíve sugalta, hogy neki ott kell lennie a kezdetnél, ahonnan kiindulva a törvényes uton folytathat küzdelmet minden magyar egyöntetű kívánságának teljesítéséért és a sérelmek orvoslásáért — és ott is volt.

A nagyvendéglő udvarában már két órákor nagyszámu érdeklődő gyűlt össze, a csoport szinte percerőperere nőtt, úgy hogy három óra tájban, amikor a gyűlés kezdetét jelezték, már ott volt a község minden számottevő tagja.

Várady Imre dr., az országos Magyar-Párt társelnöke üdvözölte a nagyszámu lelkes hallgatóságot. Terjedelmes, lendületes és mélyen átértett beszédében a régmúlt időköt idézi fel, amikor még mint ifjú politikus járta be a vidéket és járta Muzslyát, amikor még azokkal küzdött a siker érdekében, akik most őszbecsavarodott hajjal állják körül s akik ekkor lángoló arccal hallgatták a szép eszmékért hirdett harc programját. Majd áttér a nagy változásokra, amelyek a történelem lapján bekövetkeztek és amelyek ezen új államalakulat háttárain belül helyeztek több mint félmilliónyi magyart. Igaz, őszinte szavakkal ecsetelte a magára maradt magyarság sorsát és a hosszú hallgatást, amelybe az idők sulya kényszerítette volt a magyarságot. Sérelmek és panaszok lettek osztályosai a magyaroknak és ezek érlelték meg a szervezkedés eszméjét, mely az országos Magyar-Párt keretein belül talált oly szép és igaz formában kibontakozást. A cél, amellyel a Magyar-Párt zászlót bontott és felvette nehéz küzdelmét, a ma-

gyaroknak parlamenti képviselőhez való juttatása, hogy ezen az uton követelje az alkotmány szellemének gyakorlati keresztülvitelét és a szlávokkal való egyenjogúsítást. Egyes-egyedül a törvényes utat, amelyen haladva igazságos ügyük győzelmére számíthatnak a magyarok, az a törvényes ut pedig a szervezkedéshez, a tömörüléshez vezet, mert ez adja meg az erőt a további küzdelemhez. Széttagozódva, az erők megoszlásával sohasem érheti el jogos kívánságainak teljesedését és egyedül az egy táborba való tömörülés adja meg azt a hatalmat, melynek birtokában fel-lephet az ország törvényhozótestületében. Egy vérből, egy csontból való emberek értik meg egymást igazán, ismerik legjobban egymás baját, sérelmét, a magyar lakosság érdekeit természetesen legjobban vezetőik, képviselhetik legjobban, éppen ezért szükséges a Magyar-Párt megalakulása, hogy egységes táborban kart karba öltve dolgozhasson a magyarság boldogulásáért.

Az egybegyűltek szívből jövő lelkesedéssel fogadták Várady dr. beszédét, majd megalakították nyilvánították a Magyar-Párt helyi szervezetét és megejtették a vezetőség választását.

Elnöknek egyhangú felkiáltással Biacsi Ferencet választották meg. Alelnökök lettek Sipos József és Kanász Antal. Jegyző: Szabó Márton. A harminc tagú választmány a következőkből alakult meg: Jaksa János, Juhász Illés, Varga János, Lukácsi Mátyas, Csikós Ádám, Tavasz Károly, Deák József, Rácz Mihály, Hódy Gyula, Pakay Mihály, Biacsi Lajos, Bakos József, Popich Márton, Tápay Ferenc, Bíró János, Varga György, Smidt Gáspár, Ermler Antal, Lakatos Mihály, Barta Péter, Hallai István, Budai Péter, Leitick Márton, Tóth András, Egető Pál, Fekete András, Bába Sándor, Balázs János, Budai György és Csonka István.

Biacsi Ferenc elfoglalta az elnöki széket, megköszönte az iránta megnyilvánult bizalmat és csatlakozásra, együttműködésre hívta fel a megjelenteket.

Bobek György és Tóth Ferenc szólaltak fel ezután és beszédükben a szervezkedés szükségességét és célját ismertették.

Az alakulógyűlés, amely példás rendben folyt le, ezzel véget is ért. Ismerve a muzslyai pártvezetők agilitását, minden remény megvan arra, hogy az új helyiszervezet eredményes működést fog kifejteni.

Lukácsfalváról is néhány tagú küldöttség vett részt a Magyar-Párt alakuló ülésén.

P. Rodics Rafael érsek beográdi utja.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 19.

Jelentette volt a Torontál, hogy P. Rodics Rafael apostoli adminisztrátort a Szentsek beográdi érseké nevezte ki.

A kinevezésről szóló hivatalos értesítést a beográdi nunciatura ma küldötte meg P. Rodics Rafael adminisztrátornak.

Az érseki kinevezéssel kapcsolatban nagyon sok függő kérdés vár elintézésre, úgy, hogy P. Rodics Rafael érsek október 21-én Beográdba utazik, ahol több napon át fog tartózkodni.

Az érsek a kinevezéssel kapcsolatos ügyeket intézi el beográdi tartózkodása alatt, amelyek egyik legfontosabbika az érseki székhely megállapításának kérdése. Együttal hivatalos látogatásokat fog tenni az érsek az összes illetékes államférfiaknál.

A Magyar Közművelődési Egyesület igazgatósági ülése.

Dr. Vinczehty Ernő igazgató bucsuja.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 20.

A Bánsági Magyar Közművelődési Egyesület nagy és fontos kulturális munkáját az egyesület igazgatósága végzi el. És míg az egyesület közgyűlései mindig a közönség legteljesebb ünneplése és részvétele mellett folynak le, amelyeket a sajtó is részletesen ismert, az igazgatóság üléseit, amelyek a kulturális munka igazi végrehajtói, esőndesen, a közönségtől nem tudottan, feltűnés nélkül tartják meg. A szombat este tartott igazgatósági értekezlet azonban kikivánczol a többi értekezletek hétköznapi szürkeségéből, mert egy olyan ember bucsúünnepélye lett akiről nyugodtan állapíthatjuk meg, hogy a vajdasági magyarság kulturális munkájának egyik legkiválóbb, legagilisabb és legönzettelenebb embere és ez: dr. Vinczehty Ernő, egyesületi igazgató.

Vinczehty Ernő dr., aki évtizedekig állott a Közművelődési egyesület élén, sokszor igen nehéz és válságos időkben, mindig példát mutatott arra, hogy lehet és hogy kell igazán nemes értelemben a kulturális szolgálni. Végtelen önzetlenséggel, nagy hozzáértéssel és sohasem lankadó buzgalommal küzdött meg a kulturális törekvésekkel szemben fellépő részvétlenséggel, közönnnyel. A bánsági magyar kultúra megalapozása és annak győnyörű eredményes munkája nagyrészt Vinczehty Ernő dr. érdeme. Vinczehty Ernőt személyi okok viszik el végleg Beeskerekről és ez alkalom szolgált a Közművelődési Egyesület igazgatóságának okul arra, hogy szerény keretek között, de annál melegebben méltassa kiváló igazgatójának érdemeit és bucsúzzon el tőle.

Vinczehty Ernő dr. igazgatói megnyitó beszéde után bejelentette az igazgató-választmánynak, hogy Beeskerekéről végleg elköltözik és hogy ez okból tisztségét leteszi. Az igazgató bejelentése után dr. Várady Imre elnök meleghangu, a szeretet és baráti ragaszkodás gondolataitól áthatott beszédében bucsúzott el az egyesület nevében Vinczehty Ernőtől, akinek munkakészségét, tudását és a magyar kultúra iránti szeretetét és önfeláldozó buzgalmát kérte a távolból is.

Vinczehty Ernő dr. meghatott, meleghangu köszönete után a gyűlést befejezték.

Magyarország aranyköltésgetése.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, okt. 19.

Korányi bejelentette, hogy november vége felé az állami költségvetést terjeszti a Ház elé, amely már aranykoronákban van tartva. A költségvetést még Korányi hozza, de annak vitáját már utóda fogja irányítani. Korányi utóda valószínűleg Bud János lesz.

HIREK

— okt. 20.

Esküvő. Fényes esküvő folyt le tegnap délelőtt fél tíz órakor a központi gör. kel. templomban. Kovacsévity Dusan dr. kerületi egészségügyi főnök bájos leányát Olgát vezette oltárhoz Vojvodity Dimitrie pénzügyminiszteri inspektor. Az esküvőnél tanúk voltak Dimitrijevit mérnök Beográdból és Knispel Leo csehoszlovák ezredes, a beográdi csehoszlovák követtség attaséja.

Pasity Nikola állapota. Beográdból jelentik, hogy Pasity Nikola volt miniszterelnököt szombaton este egy gyengébb hűdés érte. Az orvosi beavatkozás után az ősz államférfi állapota jobbra fordult. Ma reggeli jelentések szerint Pasity állapota változatlan.

Tűz. Vasárnap éjjel negyed két órakor tüzet jelzett a toronyór. A tűz az Amerika városrészben lévő Hüvösvölgy-fürdőben keletkezett, a hol a kabinok gyulladtak ki. A lángok gyorsan terjedtek és hamarosan elhamvasztották a fabódákat. A tűzoltóság oltotta el a tüzet.

Megszökött a munkaadójától. Nedin Sztevan tanonc a napokban megszökött mesterétől. Katorivasza Trive kikindai cipész. Hogy üres kézzel ne mondjon bucsút házának, magával vitt különféle ruhaneműket. A kikindai rendőrség körözlevelet adott ki a tolvaj szökevény ellen.

A Lili bárónő. Huszka és Martos bájos zenéjű operettjét mutatják be a szubotocai műkedvelők szombat este a Városi Színházban. Vasárnap délután Dikies gróf című énekes-táncos bohóság megy, míg vasárnap este Savor világhírű elmés vígjátéka, a Kékszakáll 8. felvétele van műsoron. Miután az előadást nem ismétlik meg, tanácsos lesz idejekorán jegyekről gondoskodni. Jegyek Mangold L. könyvkereskedésében előjegyezhetők.

Anatole France temetése. Párisból jelentik, hogy Viktor Hugó temetése óta nem volt olyan hatalmas gyászoló tömeg egy gyász esetén sem, mint Anatole Francénál. Anatole France özvegyét az utolsó évek egyik leghatalmasabb politikai egyénisége, Cailleaux kísérte, aki az elhunyt nagy író legjobb barátai közzé tartozott.

A svédek leszállítják a hadügyi budgetet. Stockholmból jelentik, hogy Branting szociáldemokrata kabinetje elhatározta, hogy a katonai kiadásokat oly mérvben szállítja le, amely megfelel az ország gazdasági és külpolitikai helyzetének.

Szabó Dezső Olaszországba utazott. Budapestről jelentik, hogy Szabó Dezső, a harsos Új Magyarország egyik legkiválóbb írója, tegnap délután Olaszországba utazott, ahol bizonytalan ideig fog tartózkodni. Szabót az utolsó időkben ért sok és indokolatlan támadás kergette ki külföldre.

A Marica grófnő premierje. Budapestről jelentik, hogy Kálmán Imre magyar zenéjű operettjének, a Marica grófnőnek, tegnap este volt meg a Király Színházban a premierje. Az operettnek igen nagy sikere volt.

A magyar szanálás sikerének hatása Angliában.

A „Torontál” tudósítójának távirata

London, okt. 19.

A magyar külkölesön elhelyezésében nagy érdemeket szerzett Wilam Good a Magyar Távirati Irodának a következőket mondotta:

A legelőkelőbb érdeklődéssel és büszke megelégedettséggel figyelem Magyarország ujjaépítésének munkáját és látom a fokozatos és állandó haladást. Smith főellenőr igen ügyes munkája bizonyítja, hogy a Népszövetség pénzügyi bizottságának föltevésai jogosultak voltak.

Örvendetes, hogy a bevételekről várakozást a tényleges eredmény felülmulta, amit Magyarország pénzügyi becsületességének és elővigyázatosságának tanubi-

bizonyosságával tekintenek Londonban.

Minden gyógyulási folyamat, akárcsak a sebészetben, itt is lassu és fájdalmas. A leküzdött inflációhoz, a pénz értékcsökkenéséhez fűzött illúziókat nem lehet pillanatok alatt kiküzdni. Ehhez idő kell. Idő kell, míg az árak a stabil valutához igazodnak. Az a szilárd meggyőződés, hogyha a nemzeti bank továbbra is folytatja mai politikáját, úgy az árak lassu, állandó csökkenése nem marad el.

A stabilizáció előnyei sokkal nagyobbak, mint az azzal kapcsolatban elkerülhetetlen nehézségek. A jelenlegi pénzügyi politika folytatásának elengedhetetlen feltétele, hogy Magyarország új hitelt kapjon, ami fontos lenne a termelés fokozására.

Uj járásbirósági beosztás a Bánságban.

Megérkezett Beeskerekre az igazságügyi miniszterium rendelete.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 20.

Már régebben megírta a „Torontál”, hogy a német-párt képviselői mozgalmat indítottak annak érdekében, hogy egyes bánsági községeket más járásbirósághoz csatoljanak, mivel jelenlegi járásbirósági székhelyük a falutól messzire esik. A kérelmet most teljesítették is. Az igazságügyi miniszterium erre vonatkozó leirata tegnap érkezett meg Beeskerekre, mely nagyobb mérvű változásokat tartalmaz a beeskereki, vrsaci, kikindai és módosi járásbiróság körzetében.

A rendelet szerint a beeskereki járásbiróság kerületéből kivették a következő községeket: Szrpszkitebej, Noviitebej, Supljaja, Száresa, Nemaeska Száresa, Szécsány, Szrpszkaneuzina, Hrvatszkaneuzina, Surján és Bóka. A vrsaci járásbiróság körzetéből kivonták Komakot, Sztarilécet, Hajduesicát, Szesenovót és Krivabarát. A módosi járásbiróság kerületéből kiválik

Charleville, Szeltour, Sztetihubert, Masztort, Hajfeld, Ruszkoszelo, Tóba, Molin, Klárija, Hetin, Nemaeskaernja, Szrpszkaernja, Novaernja és Cseszterek.

A beeskereki járásbiróság ügykörebe utalták Kláriját, Hetint, Nemaeskaernját, Szrpszkaernját, Novaernját és Csesztereget. A kikindai járásbiróság rajonjába sorozták Charlevilt, Seltourt, Sztetihubert, Masztortot, Hajfeldet, Ruszkoszeltót, Tóbát és Molint. A módosi járásbiróság körzetébe került Szrpszkitebej, Noviitebej, Supljaja, Száresa, Nemaeskaszáresa, Szécsány, Szrpszkaneuzina, Hrvatszkaneuzina, Surján és Bóka. A rendelet végrehajtási utasítása még nem jött meg s így még bizonytalan, hogy mi történik a jelenleg elfekvő ügyekkel, a mostani járásbiróság, vagy még a régi illetékesek az ítéletek meghozatalára.

A bikaviadatok nem vérengzések. Budapestben, amint annak idején jelentette a Torontál, az FTC sportegyesület pályáján egy vállalkozó bikaviadalt akart rendezni, amelynek megtartását Budapest város tanácsa azonban nem engedélyezte. A vállalkozó ezután Újpesthez fordult engedélyért, amely meg is engedte a viadatok rendezését. Tegnap folyt le az első bikaviadal, amelyben szó sincsen vérengzésekről, vagy durvaságról. A közönség lelkesen gyönyörködött a torreadorok ügyességében.

A Háboru szomorú öröksége gyanánt sok járványos betegség harapódzott el, mely ellen megfeszített erővel küzd az orvosi tudomány. Azonban az egyes embereknek is ki kell venni a maguk részét ebből a küzdelemből és erre egyetlen eszköz a tisztaság. Tartsuk tisztán a testünket és váltsunk minél gyakrabban fehérneműt. Mint-hogy pedig a fehérnemű manapság igen drága kincs, nagyon kell ügyelni arra, hogy csak olyan szappant használjunk, amely nem tartalmaz

semmiféle a fehéreneműre káros anyagot, hanem azt a legjobban kiméi. Iyen szappan a „Harang” mosószappan, amely kizárólag a legjobb nyersanyagból készül és hófehérre mossa a ruhát. Saját érdekében kérjen mindennütt „Harang” szappant.

* **Likőr-, rum-, pálinkaeszenziák** festékek csak nagyban dr. Fodor Ottó vegyészeti gyárában Veliki-beeskerek.

* **Vas- és fémöntvényeket** Krauszál, Veliki Beeskerek. — Telefon-zám 329.

Vajdasági Méhészeti Lapok. Minden hónapban gazdag tartalommal s a méhészekre rendkívül fontos ismeretterjesztő cikkekkel jelenik meg a Vajdaság egyetlen méhészeti szaklapja. Minden méhészre fontos ez a szaklap s azért a legmelegebben ajánlhatjuk a méhészettel foglalkozók figyelmébe. A szép kiállítású folyóirat ára füzetenkint 6 dinár s megrendelhető, valamint állandóan kapható az „Orient” főutcai üzletében.

SZÍNHÁZ.

Luxemburg grófja. Az Önkéntes Tűzoltótestület kitűnő műkedvelő gárdája szombat este mutatta be, a siker minden megnyilvánulása mellett, Lehar bűbájos zenéjű operettjét, „Luxemburg grófját”. Virág, taps és kihívás, ezek voltak a közönség tetszésének beszédes jelei és mi örömmel állapítjuk meg, hogy ez a pompásan működő, derék gárda valóban rászolgált az elismerésre. Mert nagy és fáradságos munkának eredménye ennek a zeneileg hatalmas feladatnak a megvalósítása és itt elsősorban Ripka Imrének, a műkedvelő-gárda kiváló karmesterének érdemére kell rámutatnunk, aki tudással, rátermettséggel és lelkes akarattal minden sikernek élön áll. Lendületes ütemvezetése, mindenre kiterjedő figyelme életet és lelket varázsol a színpadra, amely az ő karmesteri pálcájának szuggesztív hatása alatt a zene minden szépségével és üdítő hangulatával telik meg. És mellette természetesen a Filharmónia zenekarának kitűnő teljesítményéről, pompás összjátékaról sem szabad megfeledkezünk.

A szereplők közül P. Lenhardt Ilonka, ez a bársnyos hangu, kitűnő énekesnő aratott újból nagy és jelentős sikert. Gyönyörű hangja valósággal szárnyalt és ez a hajlékony, lágy és meleg hang ezuttal is rabul ejtette a lelkeket. Sikeréhez lélekből fakadó játéka is nagyban hozzájárult. Oláh Jolánka Juliette szerepében adta ismételtan tanujelét nem mindennapi játéktudásának, amellyel a műkedvelői mértéket már régen túlhaladta. Elragadó tánc, játékanak ötletessége és színpadi rutinja ma már a legjobb hivatásos színésznők tehetségéhez mérhető. Kokozov grófné szerepében Schneider Annuska mutatkozott be igen előnyösen. Jellegzetes humorban felolvadó játékaival az előadásnak egyik erőssége volt, amit a közönség lelkes tapsokkal értékelt. A férfiak közül Lederer Károlynak, aki Luxemburg grófját személyesítette, volt bensőséges sikere, amelyre kitűnő megjelenésével, teljesen átmondott alakításával és kellemes énekével mindenképpen rászolgált. Gomilkovits József nagyon mulatságos Bazil volt, aki elsőrendű maszkiával és diszkrét humoros játékaival állandó derűlttségben tartotta a közönséget. Buttel Domonkos, a színházlátogató közönségnek ez a régi kedvence, ezuttal is elemében volt és szeretetreméltó, jókedvű alakításával tündető tapsokat váltott ki. A gondos, pompásan ható összjátékban a többi szereplők is, mint Schager Nándor, Hegyesi Artur, Mokker Poldi, Nagy Lajos, Drágán József, Weber István, Feil László, Baranyai Laura, Kósó Ilonka, Gyetvay Erzsébet, Tóth Mariska, Hoff Lujza, Mayer Mariska, Fritz Annuska, Ambrózi Katica, Dudás Katica, Schillinger Olga, Tóth László, Heuring Ferenc, Ádám Zoltán, Ambrózi Paula és Kovács Antal derekasan kivették a részüket. A rendezés gondos és hozzáértő kéznek elismerésre méltó munkája.

Az angol választási haroból.

A „Torontál” tudósítójának távirata

London, okt. 19.

A londoni jelölések a következők: 16 konzervatív, 10 munkás-párti, 6 liberális és egy ir nacionalista.

Sport

Obility-pálya:

Kadima—Schwäbische 6:0 (3:0).
Bajnoki. Bíró Gerdecz. A mérkőzést a kék-fehérek biztosan nyerték. A gólokat Beneze 2, Fischer 2, Glücksmann és Tikárt rúgták. Halmai (Schwäbische) kiállítva. A Kadimából Kohn I., Glücksmann, Jackó, Tikárt és Fischer váltak ki. A Schwäbischeből csak Stefkovics tetszett.

Szlávija—Obility 1:1 (1:0). Bajnoki. Bíró: Jaksity. A mérkőzés, mely a bajnokság döntőjének tekinthető, erős iramban folyt le a mérkőzés végéig. Az eredmény reális, mert az első félidőben a Szlávija, a másodikban az Obility volt fölényben.

A mérkőzés rögtön Szlávija támadással kezdődik és a 14. percben Horváth a kifutó kapus mellett goalt lő. Ezután is a Szlávija támad, de eredményt nem ér el. A második félidőben az Obility döntő fölénybe kerül, de eredményt csak a 35. percben ér el Szirotanovity révén. A Szlávijában a legjobb ember Oláh volt, ki ma a legjobb kapus Becskereken. Kivüle még Bibák és Egyedi vált ki. Az Obilityból Dádity vált ki. A bajnokságot több mint valószínű a Szlávija nyeri, mely 1 ponttal vezet az Obility előtt.

Zseljeznicsár pálya:

Zseljeznicsár—Borac 9:0 (4:0).
Bíró Moity. A Zseljeznicsárok megérdemelten győztek ily nagy gólaránnyal. Az egész csatársor gólt rugott.

Az Aller képes családi lapja a legmodernebb és legérdekesebb illusztrált lap. Igazi családi lap, emellett azonban friss ötletű, az egész világ érdekességeit, az emberiség minden problémáit felölelő ujság. A komoly gondolkodó férfi, az asszony egyaránt talál benne magának való témát, emellett a gyermekvilág tudásszomját és érdeklődését is szolgálja. Nagy, negyven oldal terjedelmű lap, száznál több illusztrációval, köztük sok szép színes érdekes képpel. Tartalma mindent felölel. Számos érdekes elbeszélést, sok tudományos cikket s emellett kacagató illusztrált amerikai stílusú humort is nyújt. Minden tekintetben figyelemre méltó páratlan illusztrált lap ez, amely gazdag tartalmához és nagy terjedelméhez képest a legolcsóbb képes ujság. Az ára mindössze 10 dinár. Eddig 19 száma jelent meg a lapnak egyre fokozódó érdeklődés mellett. A lap kapható

az Orientnél s ugyanitt raktáron megszereshetők a lap összes régebbi számai, úgy hogy akinek valamelyik szám hiányzik, az Orientnél bármikor megkaphatja. Ismételtén ajánljuk a lapot mindenki figyelmébe.

Halló!

A tölpre való káposztatraktározáshoz ajánlom kitérő keményfából készült **káposztás-hordóimat**, továbbá új kádakat és más e szakmába vágó tárgyakat a legjobb anyagból és igen olcsón készítik. *Javításokat* pontosan és jutányos áron eszközölök. 2076

Albricht Mátyas kádármester Veliki-becskerek, Deszanosityeva u. (volt Benó-féle cipőgyár mellett).

Figyelem!

A tölpre való káposztatraktározáshoz ajánlom kitérő keményfából készült **káposztás-hordóimat**, továbbá új kádakat és más e szakmába vágó tárgyakat a legjobb anyagból és igen olcsón készítik. *Javításokat* pontosan és jutányos áron eszközölök. 2076

Albricht Mátyas kádármester Veliki-becskerek, Deszanosityeva u. (volt Benó-féle cipőgyár mellett).

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálást és vasuti szállításhoz eredő mindennemű visszereseket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Becskerek, Etvesova u. 5.

Ne kívánd felebarátod bundáját,

ha még oly elegáns is, mert épen olyat, sőt még különbet is mérsékelt áron vehetsz magadnak

Frank Lajos ruhaárúházában Velikibecskereken,

ahol a legnagyobb választékban található mindenféle szőrmék, kész nő- és férfibundák, nő-felöltők, gyermekruhák. Mindezek mérték után is megrendelhetők. 2064

Hölgyek és urak figyelmébe!

Fehérmű-üzletet nyitottunk, ahol kész fehérmű kapható, valamint megrendeléseket tetszés szerinti kivitelben vállalunk

ELŐNYOMDÁNK a legutolsó divat szerint van felszerelve és jutányos áron a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll.

„Anker” fehérmű-üzlet

Velikibecskerek

Milietiyeva (Temesvári) utca 29. sz., a vasuti hid mellett. Ugyanott perpekt fehérmű-varronók és tanulólanysok felvértetnek. 2108

Egy kiárusító kisasszonyt keres

Bata

cipőkereskedés Velikibecskerek, Fő-utca. 2095

Három új MOIOREKE

Puch-Excelsior és Fiat-Excelsior gyártmányu, három és hat ekevel és a hozzá tartozó szerszámmal együtt, mint ahogy a gyárból eredetileg érkeztek, olcsón és kedvező feltételek mellett eladó. Érdeklődni lehet: Szappan- és Gyertyagyárnál V. Becskerek.

Elsőrendű szlovén és beremendi

MESZET,

legjobb minőségű száraz retortafaszenet, beoóini portlandcementet szállít

Révai Adolf, Subotica. 2009

Telefon 551.

Telefonszám 21. Alapított 1846.

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Veliki Becskerek, obilicéva (Zápolya) u. 2. sz.

Nyomatványok modern kivitelben. Lapkiadás. Nyomatványraktár. Tömöntöde. Könyvkötészet. Ruggyanfabélyegzőgyártás.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Becskerek.

Kiadja Pleitz Fer. Pál